

Índex

A tall d'excusa.....	5
Amb la cara plena de mans.....	7
De càrrec 'polítènic' a alcalde.....	15
Analitzar, trencar i crear models	39
Quan no s'és amic del secretari d'organització.....	57
Dins la vagoneta del Dragon Khan socialista	73
Amb vista a la plaça Sant Jaume.....	93
Catalunya, una 'nova' nació dins d'Europa.....	105
Posar coneixement a l'economia.....	123
Testimoni públic de les creences personals.....	147

A tall d'excusa

Vull creure que a Pagès Editors sabien el que es feien quan varen pensar en el meu nom a l'hora de tirar endavant el projecte del llibre que ara teniu a les mans. D'entrada, havia de fer front a un plantejament periodístic sent conscient del rovellament que tenia als meus dits, vuit anys ja allunyats de la pràctica periodística diària. I després havia d'encarar un personatge polític, Àngel Ros, amb el qual m'uneix el fet d'haver treballat per a ell, com a membre del seu primer Gabinet d'Alcaldia, adscrit a la Tinença d'Alcaldia de Cultura, Esports i Drets Civils, i contra ell, dirigint i col·laborant en dues campanyes electorals municipals d'ERC a la ciutat de Lleida.

Vet aquí el repte!, que diria el mateix Àngel Ros, per a qui també, no ho dubto, el meu nom va ser una sorpresa inicial. Casualitats de la vida, i que no van més enllà del que esmentaré, vaig prendre possessió del meu càrrec com a assessor municipal de les àrees dirigides pel Grup d'ERC en aquell govern tripartit just el mateix dia que Àngel Ros era investit alcalde de Lleida, el 8 de gener de 2004. Jo també obria un parèntesi en la meua carrera professional, fins aquell moment centrada en la pràctica del periodisme en la ràdio i la premsa diària a la ciutat de Lleida des del començament de 1989.

Aquest és el marc en el qual s'ha preparat i elaborat aquest llibre, que fonamentalment descriuria com una entrevista contextualitzada. Hem compartit llargues estones de conversa, algunes aprofitant viatges amb cotxe, i també

hem fet algun cafè, diria off the record però tampoc no tant, entre els mesos de novembre de 2011 i el mateix abril de 2012. En aquest període, Àngel Ros es va llançar a la frustrada cursa per rellevar José Montilla al capdavant del PSC, va aconseguir després d'una dura lluita la Primera Secretaria del PSC a les Terres de Ponent i finalment va cedir la direcció del partit a la ciutat de Lleida a la seva tinenta d'alcalde Marta Camps.

El resultat són aquestes pàgines en les quals he pretès aprofundir en els pensaments i les opinions del polític i, al mateix temps, he intentat mostrar la persona, fent un exercici d'objectivitat, de vegades complicat, ateses les circumstàncies. Crec que calia esmentar aquesta relació entre nosaltres dos no només pel que pugui semblar sinó per posar de manifest i valorar en la seva justa mesura l'exercici de sincera confiança que Àngel Ros ha practicat al llarg de les converses que hem mantingut, malgrat la persona que tenia al davant entrevistant-lo. Puc dir que m'ho he passat bé treballant amb ell.

Una casualitat final. En un altre llibre-entrevista realitzat al 2007 per la també periodista Laia Ruich i publicat per Pagès Editors, Àngel Ros explica amb aquesta anècdota com Antoni Siurana li comunica el relleu a l'Alcaldia de Lleida: "L'endemà de nomenar-lo conseller, em va citar al despatx d'Alcaldia i assenyalant-me la que havia estat la seva cadira em va dir: «Crec que l'únic que hauràs de canviar-li són els braços, que estan una mica desgastats; la resta t'estarà bé.»" Per una simpàtica broma d'un amic de l'Alcaldia, aquella va ser la cadira en la qual jo vaig treballar a la Paeria fins al juny de 2007... I no li vàrem canviar els braços desgastats.

Ignasi CALVO I RIVAS
Lleida, abril de 2012

Amb la cara plena de mans

Primera hora de la tarda del dissabte 25 de febrer de 2012. A la sala d'actes del Centre de Cultures i Cooperació Transfronterera de la Universitat de Lleida se celebra el 8 Congrés de la Federació Socialista de Ponent en un clima d'alta tensió i durs enfrontaments polítics i personals. Àngel Ros, alcalde de Lleida, Secretari Nacional de Cohesió Territorial del PSC i Primer Secretari de l'Agrupació Local del PSC a la ciutat de Lleida porta dotze minuts defensant la seva candidatura a la Primera Secretaria dels socialistes de la Plana de Lleida, el Pirineu i l'Aran. Malgrat tots aquests càrrecs, ell és el candidat alternatiu al que promou l'aparell del partit. De sobte, des del faristol, es gira i es queda mirant el president del congrés, l'històric alcalde lleidatà Antoni Siurana: "Antoni, ara fa vuit anys i mig que em vas convidar a venir a la teva llista electoral. Jo ja portava trenta anys militant al partit, però dedicant-m'hi professionalment les vint-i-quatre hores del dia porto vuit anys i mig." Es gira cap als delegats que l'escolten. "Sembla que no hi ha cap ofici en el qual t'amortitzin al cap de vuit anys i mig. No m'amortitzeu encara, coi!"

Àngel Ros clou aquella tarda el cicle possiblement més intens de la seva vida política i personal amb un èxit parcial del qual ben pot dependre bona part del seu futur. Acostumat a encadenar victòries electorals locals des del 2007, ara venia d'una dura derrota d'abast nacional, el seu intent frustrat de liderar el socialisme

català en el XII Congrés del PSC, celebrat entre el 16 i el 18 de desembre de 2011 a Barcelona sota el lema Nou PSC. L'aparell del partit, dominat amb mà de ferro per l'entorn de l'expresident José Montilla des que aquest va ser nomenat Secretari d'Organització el 1994, va ser un os massa dur de rosegar per a aquell alcalde de Lleida que havia estat proclamat pel mateix Montilla com "un dels actius més valuosos del socialisme català" pocs mesos abans.

Ros semblava personificar fins llavors la infal·libilitat en una organització sacsejada per les contínues davallades a les urnes en molt poc temps. El 28 de novembre de 2010, el PSC obté els pitjors resultats de la seva història a les eleccions al Parlament de Catalunya posant fi a dues legislatures de governs progressistes de la Generalitat. Vuit mesos després, el 22 de maig de 2011, tant el PSC com el PSOE s'enfonsen en unes eleccions municipals i autonòmiques que són el preludi de la pitjor patacada encara per venir. El 20 de novembre de 2011 Mariano Rajoy i un PP enfortit en plena crisi econòmica i social escombren del mapa el que quedava del desacreditat poder que havia començat a forjar José Luis Rodríguez Zapatero l'any 2004.

Aquella temperada tarda de febrer, només vint-i-dos dies després que Alfredo Pérez Rubalcaba derrotés Carme Chacón per vint-i-dos vots de diferència en el Congrés Federal del PSOE celebrat a Sevilla, Ros clama als seus: "Si la meua cara, encara que ens l'omplin de mans, serveix per ajudar a fer una llista electoral o serveix per generar un somriure de gent jove o gent gran en una festa major de poble, seria egoïsta per part meua si la reservés només a la ciutat de Lleida. Renovar vol dir canviar estructures i canviar pràctiques polítiques. Associar renovar a rejuvenir és una aproximació. Encara no em considero vell, estic a la dècada dels cinquanta i molts..."

En un marc de desolació electoral, i avalat per ser l'únic alcalde socialista de capital de província catalana, i un dels tres a tot Espanya, que havia revalidar la majoria absoluta, Ros s'havia decidit a jugar el trumfo de la renovació orgànica, que PSC i PSOE dissenyen a cop de congressos en els quals no es poden evitar les confrontacions. Àngel Ros es llança a la cursa per liderar el partit i intentar ser el candidat a la Presidència de la Generalitat de Catalunya en les eleccions previstes pel 2014 contrariant, fins i tot, bona part del seu cercle més íntim.

“Ho hem parlat molt amb la família —confessa Ros setmanes abans del congrés de Barcelona— però aquesta sí que és una decisió que va anar venint gairebé rodada. He de dir que quan al 2003 vaig decidir dedicar-me professionalment a la política em van fer costat plenament. Aquella decisió la vàrem compartir en família i la vàrem prendre conjuntament amb la meva dona i els dos fills. Si hagués trobat una oposició familiar en aquell moment, difícilment hagués dit que sí a Siurana. A diferència de llavors, aquesta vegada sí que també hem discutit a casa els riscos que genera donar aquest salt, però he de dir que no ha estat una decisió tan consensuada. O, millor dit, per a prendre la meva decisió final no és que jo hagi esperat un consens global de la família com a tal.”

Àngel Ros vol mantenir ferma la que considera que encara és la tarja de presentació que millor el descriu: “A la ciutat de Lleida hem assolit una credibilitat i el reconeixement social que el futur de la nostra ciutat passa pels socialistes. Aquesta credibilitat —diu als congressistes de Lleida— hi ha un moment que es perd. I jo, el dia que la perdi us diré que plego, que ja no puc aportar més al partit.”

El partit, dos mesos abans, li havia dit que aquelles paraules de Montilla que semblaven donar ales al

lleidatà (“un dels actius més valuosos del socialisme català”), estaven lluny de la primera interpretació que es va fer. L'alcalde de Terrassa, Pere Navarro, és l'escollit de manera contundent per mantenir la continuïtat de l'aparell montillista en un nou PSC que sembla relegar Ros a un paper secundari.

Però esmunyedís, al llarg dels deu mesos que separen la revalidació de l'Alcaldia de Lleida i el 8 Congrés de la Federació Socialista de Ponent, Àngel Ros ha anat modulant les seves expectatives, adaptant-les a les sotragades del moment. Al mes d'octubre de 2011, en plena campanya per intentar ser el Primer Secretari del PSC i tornant cap a Lleida en cotxe mantenim la següent conversa:

Al final de 2011, en el seu tercer mandat municipal i llançat a l'intent de liderar el PSC amb vista a les properes eleccions a la Generalitat, vostè ja ha assumit que és un polític professional?

He assumit que ja fa anys que em dedico a la política professionalment. Sí, estic actuant i fent de polític professional, però en el fons, sempre m'agrada pensar que sóc un professional que en un moment determinat de la meua vida faig política. Però, miri, no descarto gens tornar a la meua activitat privada. Aquests dies, a més a més, ho parlava amb la meua dona, la Neus. Dependrà de com evolucionin moltes coses, com ara el congrés del PSC i les primàries per a ser candidat a la Generalitat en les quals espero poder competir. Sóc una persona que tinc la gran sort que en qualsevol moment puc tornar a l'empresa privada o a la universitat.

I abandonaria la política activa si vostè no fos líder orgànic o líder social del PSC?

Ho haurem d'analitzar, no és una decisió meva sola, sinó de més gent, no? Però tinc clar que no m'aferraré a la política perquè puc viure sense, ja que tinc una professió al darrere que puc exercir en qualsevol moment. Hauré estat alcalde de Lleida durant un període de la meua vida que per a mi ha estat el que més m'ha omplert.

Acabaria el mandat al capdavant de l'Ajuntament de Lleida, en tot cas?

Sí, per descomptat. Em vaig presentar per a quatre anys. Jo només deixaria de ser alcalde de Lleida abans d'acabar el mandat si es donés el cas que guanyés les primàries del PSC i després les eleccions a President de la Generalitat.

L'abril de 2012, Àngel Ros ja té la cara plena de mans després de tres intenses cites congressuals consecutives (Barcelona, Sevilla i Lleida) en les quals s'han remogut fidelitats polítiques i personals. Els seus companys de Ponent han decidit no amortitzar-lo i es veu reforçat com a Primer Secretari de la Federació del PSC de la Plana de Lleida, el Pirineu i l'Aran.

La seva victòria clara el 25 de febrer, amb el 71,8% dels vots enfront l'aparell del partit que intenta barrar-li el pas al seu Pla B per mantenir les expectatives de ser el presidenciable del PSC a la Generalitat, ens emmarca aquesta altra conversa, ja reposats al davant d'un cafè. Els matisos d'aquest nou missatge evidencien les marques que li han deixat els dits:

Vostè havia anunciat que aquest seria el seu darrer mandat com a alcalde, però ara diu que si la ciutadania o el partit li ho demana està disposat a optar a l'Alcaldia de Lleida una altra vegada el 2015.

Els lideratges i les alcaldies molt llargues s'han acabat, ho continuo pensant, però si finalitzat el tercer mandat el partit em demana que em torni a presentar ho faré. L'única excepció a aquest plantejament seria que jo em presentés i guanyés les eleccions a la Presidència de la Generalitat.

Què significa que el partit li ho demani? Hi hauria un procés de primàries per escollir el cap de cartell a les municipals, no?

No és així en el cas dels alcaldes que ja ho són i tornen a presentar-se. En tot cas, el reglament de primàries del partit encara s'ha de fer, però la tradició del PSC és que quan algun militant ocupa un lloc de responsabilitat institucional no hi ha procés de primàries ni debats si vol optar a continuar i legalment ho pot fer. Defenso el procés de primàries quan hi ha canvi de candidat, però no és normal que es produeixin canvis quan algú ja té guanyada la confiança de la ciutadania.

El resultat del congrés de Barcelona, l'avalua per optar a les primàries per ser el candidat del PSC a la Generalitat?

M'avaluarà quina sigui la meva posició en aquell moment. Jo em presentaré a les primàries per a ser candidat el PSC a la Presidència de la Generalitat si quan es convoquin, d'aquí a un any, crec que sóc un candidat amb bones condicions. En cas contrari, donaré suport al company que ho sigui.

En aquests moments, abril de 2012, no ho té encara decidit?

No ho tinc decidit, però sí li admeto que és molt probable.